

Maláčová: Češi musí pocítit, že ekonomika šlape. Peníze na platy budou, když se politici dohodnou

31. 7. 2018

Nová ministryně práce a sociálních věcí Jana Maláčová (ČSSD) chce přidat důchodcům i státním zaměstnancům. Změnit by se podle ní měl i způsob financování dlouhodobé péče, kterou stárnoucí česká populace bude potřebovat čím dál víc. Kromě toho by se z eurofondů mělo na národní úroveň přesunout financování dětských skupin. Těch je v Česku momentálně osm stovek. "Daří se nám podporovat trend, kdy dětské skupiny zřizují zaměstnavatelé. Používají je jako benefit a snaží se tak nalákat zaměstnance," popisuje Maláčová v rozhovoru s Aktuálně.cz.

Aktuálně.cz: Už jste několikrát zmiňovala svou představu o zvyšování platů ve státní sféře i minimální mzdy. V představách o navýšení se ale lišíte s premiérem Babišem. Ten dnes říká, že se máte dohodnout s ministryní financí Schillerovou. S jakými argumenty na jednání půjdete?

Jana Maláčová: Argumenty jsou jasné: máme výborně šlapající ekonomiku, výborný hospodářský růst a je potřeba, aby to občané této země a zejména státní zaměstnanci pocítili. A druhým argumentem je, že když se podíváme na výkon ekonomiky, máme v Česku poměrně nízkou hladinu mezd. Stát má dvě možnosti, jak nárůst průměrné mzdy zvýšit. Prvním instrumentem je navýšení minimální mzdy, tím druhým je navýšení platů ve veřejné sféře.

Máte už propočteno, kolik by to stálo, pokud by to šlo podle vašich plánů?

Čísla jsou jasná, ale nechme to až na to jednání s ministerstvem financí.

Máte představu, kde byste na to mohli vzít? Kde budete s ministryní Schillerovou potřebnou částku hledat?

V Německu se říká: Když se politická reprezentace shodne na tom, že je něco prioritou, tak je pak úkolem ministerstva financí najít na to zdroje. Takhle bych tu německou diskusi parafrázovala na české podmínky: Pokud se shodneme, že chceme kvalitní veřejné služby a že růst platů ve veřejné sféře, kde je velmi vysoká vzdělanostní struktura, je politickou prioritou, pak na to musejí být nalezeny adekvátní finanční prostředky.

Premiér Babiš od začátku mluví o tom, že důchodová reforma je jeho velkou prioritou. ČSSD minimálně v minulosti hovořila o tom, že není potřeba reforma, ale jen dílčí změny. K čemu se tedy kloníte vy? Spíše dílčí změny, nebo reforma "od podlahy"?

V programovém prohlášení máme uvedeno, že bude důchodová reforma, přičemž ty jednotlivé oblasti, které jsou v prohlášení zmíněny, jsou spíše parametrického rázu.

Takže půjde o dílčí změny současného nastavení, které budou převlečené za penzijní reformu?

Takhle bych to nepojmenovala. Myslím si, že je celá řada oblastí, které je potřeba diskutovat a připravit a které souvisí se stárnutím společnosti, což bývá asi nejčastěji používáno jako argument pro důchodovou reformu. Já jsem minulý týden hodně zmiňovala koncept dlouhodobé péče, to by kupříkladu mohla být součástí důchodové reformy. Také je tu samozřejmě otázka příjmů důchodového systému.

Máte na mysli, že by se lidé mohli připojistit na stáří, aby pak o ně bylo postaráno?

Ty největší a nejtypičtější reformy, které v Evropě proběhly již před dvaceti lety, jsou například ta německá, kde je pojistný systém v rámci veřejného pojištění, nebo francouzská, kde je systém nepojistných dávek, ten se trochu podobá tomu našemu. To jsou dvě cesty, kterými bychom se mohli ubírat.

Vám osobně se líbí který?

Mně osobně se líbí německý pojistný systém.

Někteří ekonomové hovoří o tom, že by také pomohlo, kdyby důchodci, kteří ještě mohou pracovat, k tomu byli motivováni. Je to téma, kterým byste se chtěla zabývat?

Určitě, nicméně je také potřeba říci, že máme velmi vysokou strukturální nezaměstnanost pro věkovou kategorii 55+. Chceme zavádět systém takzvaného sdíleného pracovního místa. Většina těchto lidí již nechce pracovat na plný úvazek, ale pouze na částečný. Pracovní místo lze zkombinovat například s matkou malých dětí, takže je tam možnost přenosu zkušeností, mentoringu, posilování mezigenerační solidarity. To je jedna z cest, jak je motivovat. Moje představa je, že by tento institut byl alespoň pro začátek motivován z aktivní politiky zaměstnanosti.

Vám se evidentně podařilo skloubit práci a rodinu. A k tomu navíc i vzdělání. Odnášíte si ze své osobní zkušenosti něco, co byste chtěla prosadit i politicky?

Mně se to podařilo, protože jsem měla podporu manžela a také obou babiček, bez toho bychom to nezvládli. Od dvou let jsme dávali syna do dětské skupiny na ministerstvu práce, což je neuvěřitelná výhoda a pomoc. Bez toho to vůbec nejde.

V oblasti dětských skupin bychom měli v příštích týdnech a měsících předložit návrh na financování z národních zdrojů, aby bylo velmi jednoduché a předvídatelné zřídit dětskou skupinu tam, kde je to potřeba. I s ohledem na to, že byla zrušena garance míst pro děti od dvou let v mateřských školách. Doufáme, že tento návrh pomůže usnadnit sladění rodinného a pracovního života tam, kde je o to zájem. A ulehčí i zaměstnavatelům, kteří si stěžují na nedostatek pracovních sil.

Projekt dětských skupin je v současné době velký úspěch. Máme jich zhruba osm set, do konce roku čekáme nárůst až o další stovku. Daří se nám podporovat trend, kdy dětské skupiny zřizují zaměstnavatelé, používají to jako zaměstnanecký benefit a snaží se tím nalákat zaměstnance. Buď dříve z rodičovské dovolené, nebo obecně. Z vlastní zkušenosti mohu říci - protože ty skupiny byly pod mým odborem a měli jsme na starosti jejich provoz - že velmi dobře funguje, když zaměstnancům nabídnete kvalitní služby předškolní péče. Je to "game changer".

Plánujete v návrhu na změnu financování nějak motivovat zaměstnavatele, aby to dělali častěji?

Pokud tu budeme mít stabilní systém financování - když zřizovatel dětské skupiny splní podmínky, bude mít nárok na finance a dotace budou pokrývat z velké části provoz - nic dalšího není potřeba.

Už jste jednala i s prezidentem. Má Miloš Zeman nějaké požadavky, které byste chtěla prosazovat?

Pan prezident zmiňoval strategii přípravy na stárnutí, která se připravovala na mém dnes již bývalém odboru. Explicitně zmínil dvě věci: podporu a rozšíření hospicové péče a poté podporu dobrovolnictví, kde ve srovnání s Německem a Rakouskem pokulháváme. Zamyslíme se tedy nad tím, jak v rámci aktivního stárnutí dobrovolnictví rozšířit.

Máte na mysli, že by mladí dobrovolně působili ve službách pro seniory?

Pan prezident to myslel spíše tak, že například v Německu nebo Rakousku lidí s odchodem do penze automaticky ví, v čem se budou angažovat. U nás tomu tak ve většině případů není. Já si ale dokážu představit, že dobrovolnictví může být podpořeno napříč generacemi. Když jsem byla studentka v Německu a žádala o stipendium, tak patřilo k dobrému tónu, že se člověk angažoval a dobrovolně pomáhal jiným.

Dva ministři už byli vyměněni, jeden chybí a pan premiér je trestně stíhaný. Považujete tuto vládu za stabilní?

Ta vláda bude stabilní tak dlouho, dokud bude plnit své programové prohlášení. A já pevně doufám, že se nám to bude dařit.